

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจรเข้ม
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

จัดทำโดย
หน่วยตรวจสอบภายใน

บทที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

การทุจริตนั้นอาจเกิดขึ้นได้จากการกระทำความผิดโดยไม่เจตนาเพราะหรือไม่มีความรู้หรือ เจตนาเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรมจนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กรหน่วยงานสถาบันและสังคมต้องสูญเสียไปโดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการความเป็นธรรมในสังคมรวมถึงคุณค่าอื่นๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคมตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใด จากผู้ประกอบการเพื่อแลกเปลี่ยนกับการอนุมัติการออกใบอนุญาตประกอบกิจการใดๆ หรือแลกเปลี่ยนกับการละเว้น การยกเว้นหรือการจัดการประมุขทรัพย์สินของรัฐ เพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและพวกพ้อง เป็นต้น หากเจ้าหน้าที่ของรัฐขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีการใช้อำนาจทางราชการโดยมิชอบในการดำเนินกิจกรรมเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้องเหนือผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมส่งผลกระทบต่อสถาบันราชการและสร้างความเสียหายต่อประเทศชาติและประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจรเข้ม ได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการให้หรือรับสินบนและผลประโยชน์ทับซ้อนขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจรเข้ม เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการเรียกรับผลประโยชน์หรือที่อาจเกิดผลประโยชน์หรือที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนเพื่อกำหนดมาตรการสำคัญในการป้องกันการทุจริตและการบริหารงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจรเข้ม

การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่สำคัญตามหลักการกำกับดูแลกิจการบ้านเมืองที่ดี จะช่วยให้การบริหารงานและการตัดสินใจในด้านต่างๆ เช่น การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตามควบคุม และวัดผลการปฏิบัติงานการใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างเหมาะสมเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลดการสูญเสียและโอกาสที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร

๒. วัตถุประสงค์การประเมิน

๑. เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจรเข้ม มีแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงเกี่ยวกับการให้หรือรับสินบนและผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างเป็นระบบ

๒. เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจรเข้ม สามารถลดเหตุการณ์และโอกาสที่จะเกิดความเสียหายและลดขนาดของความเสี่ยงเกี่ยวกับการให้หรือรับสินบนและผลประโยชน์ทับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้อยู่ในระดับที่เสี่ยงที่ยอมรับได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้

๓. เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจรเข้ม มีผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ที่วางไว้

๓. นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง เหตุการณ์ที่มีผลกระทบทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือเบี่ยงเบนไปจากที่กำหนดไว้ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลในทางบวกหรือทางลบก็ได้

การทุจริต (Corruption) หมายถึง การใช้อำนาจในทางที่ผิด การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและการรับสินบนหรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผู้ประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk) หมายถึง เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้อำนาจรัฐในทางผิดการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและการรับสินบน หรืออาจการก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

สินบน (Bribery) หมายถึง ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคลเพื่อจูงใจให้ผู้นั้นกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

ของขวัญ (Gift) หมายถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออภัยยศยศไมตรีให้เป็นรางวัลให้โดยเสนหา ให้เพื่อการสงเคราะห์หรือให้เป็นสินน้ำใจ และให้หมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเงินได้

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณีหรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สภาวะการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัทหรือผู้บริหารซึ่งมีอำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำนั้นอาจเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนาและมีรูปแบบที่หลากหลายไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ในรูปตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้

ประเด็นความเสี่ยง หมายถึง เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบหรือเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดความเสียหายการทุจริตในอนาคต

โอกาส (Likelihood) หมายถึง โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) หมายถึง คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิดและผลกระทบ

การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัย และควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนและผลประโยชน์ทับซ้อน

บทที่ ๒ กระบวนการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการให้หรือรับสินบน

กระบวนการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการให้หรือรับสินบนและผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นกระบวนการที่ใช้ในการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน และจัดลำดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการใช้อำนาจรัฐ ในทางผิดการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประทุพผิชอบและการรับสินบน หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต ในการดำเนินงานขององค์กรรวมทั้งการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง โดยกำหนดแนวทางการควบคุม เพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจรเข้ยอมรับได้ มีขั้นตอนหรือกระบวนการบริหารความเสี่ยง ดังนี้

๑.ระบุความเสี่ยง เป็นการระบุเหตุการณ์ใดๆ ทั้งที่มีผลดีและผลเสียต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาจากขั้นตอนการปฏิบัติงาน และข้อสังเกตจากการวิเคราะห์/การตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อกำหนดปัจจัยที่มีนัยสำคัญที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงที่จะทำให้การดำเนินการกิจของหน่วยงานไม่บรรลุผล สำเร็จหรืออาจเป็นสาเหตุก่อให้เกิดความเสียหาย

๒.ประเมินความเสี่ยง เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความเสี่ยง โดยพิจารณาจากการ ประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และความรุนแรงของผลกระทบจากเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยอาศัยเกณฑ์ มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ทำให้การตัดสินใจจัดการกับความเสี่ยงเป็นไปอย่างเหมาะสม

๓.จัดการความเสี่ยง เป็นการกำหนดมาตรการ หรือแผนปฏิบัติการในการจัดการ และควบคุมความ เสี่ยงที่สูง (High) และสูงมาก (Extreme) นั้นให้ลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้สามารถปฏิบัติได้จริง และควร พิจารณาถึงความคุ้มค่าในด้านค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่ต้องใช้ลงทุนในการกำหนดมาตรการ หรือแผนปฏิบัติ การนั้นกับประโยชน์ที่จะได้รับด้วย

๔.รายงานและติดตามผล เป็นการรายงานและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง ที่ได้ดำเนินการทั้งหมดตามลำดับให้ฝ่ายบริหารรับทราบและให้ความเห็นชอบดำเนินการตามแผนบริหาร ความเสี่ยง

ประเภทความเสี่ยงทุจริต		
ด้านที่ ๑	ด้านการอนุมัติอนุญาต	ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาตตามพ.ร.บ.อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘
ด้านที่ ๒	ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการบริการตามภารกิจ	ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ
ด้านที่ ๓	ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้าง
ด้านที่ ๔	ด้านบริหารงานบุคคล	ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการบริหารงานบุคคล

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูงมาก (ร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป)
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง (ร้อยละ ๑๐)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ ๕)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ ๓)
๑	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ที่ไม่ใช่ด้านการเงิน

ผลกระทบ (Impact) ที่ไม่ใช่ด้านการเงิน	
๕	เกิดความเสียหายต่อเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษซึ่งมีความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่องและสังคมให้ความสนใจ
๓	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	แทบจะไม่มี

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

Risk Score					
โอกาสเกิด (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

	สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
	สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
	สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
	สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

การติดตามและรายงานผล

เป็นการติดตามรายงานผลของการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตและมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อผู้บริหารของหน่วยงานให้รับทราบ ซึ่งจะมีการติดตามและรายงานผลปีละ ๒ ครั้ง ได้แก่รอบ ๖ เดือนภายในเดือนเมษายน และรอบ ๑๒ เดือนภายในเดือนตุลาคม

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score (L x I)
๑	ด้านการ อนุมัติ อนุญาต	การดำเนินการยื่นคำขออนุญาต ไม่มีกรอบระยะเวลาที่กำหนด ชัดเจนก่อให้เกิดการเรียกรับสินบน เพื่อความเร็วในการพิจารณา อนุมัติ อนุญาต	๒	๓	๖

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score (L x I)
๒	ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการบริการตามภารกิจ	การรับของขวัญสินบนหรือผลประโยชน์ใดๆอันอาจก่อให้เกิดความคาดหวังทั้งผู้ให้และผู้รับและอาจทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติงาน	๔	๒	๘
๓	ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	การบริหารการเงิน งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างการจัดหาพัสดุไม่เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือใช้เงินไม่เกิดประโยชน์กับทางราชการ ในบางขั้นตอนมีการเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียหรือเข้าไปเรียกรับสินบนเพื่อให้กระบวนการรวดเร็วขึ้น	๓	๒	๖
๔	ด้านบริหารงานบุคคล	การบรรจุแต่งตั้ง โยกย้ายโอนเลื่อนตำแหน่ง/เงินเดือนและมอบหมายงานไม่เป็นธรรมเอาแต่พวกพ้อง หรือมีการเรียกรับสินบนเพื่อให้ได้รับการแต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่ง	๓	๒	๖

ตารางที่ ๒ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับของ ความเสี่ยง	วิธีการ/มาตรการในการ บริหารจัดการ ความเสี่ยง
ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาตฯ			
๑	การดำเนินการยื่นคำขออนุญาตไม่มีกรอบระยะเวลาที่กำหนดชัดเจนก่อให้เกิดการเรียกรับสินบน เพื่อความรวดเร็วในการพิจารณา อนุมัติ อนุญาต	๖	- มาตรการจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

ตารางที่ ๒ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับของ ความเสี่ยง	วิธีการ/มาตรการในการ บริหารจัดการ ความเสี่ยง
ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาตฯ (ต่อ)			
			- มาตรการจัดให้มีคู่มือประชาชนสำหรับงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาต และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางเว็บให้ประชาชนรับทราบผ่านช่องทางเว็บไซต์หลักของหน่วยงาน - มาตรการจัดให้มีระบบและช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจรเข้ม
ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ			
๒	การรับของขวัญสินบน หรือผลประโยชน์ใดๆ อันอาจก่อให้เกิด ความคาดหวังทั้งผู้ให้และผู้รับและอาจทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจผิดต่อการปฏิบัติงาน	๘	- มาตรการ No Gift Policy - มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจรเข้ม
ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้าง			
๓	การบริหารการเงิน งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือไม่เป็นไปตาม วัตถุประสงค์หรือใช้เงินไม่เกิดประโยชน์กับทางราชการ ในบางขั้นตอนมีการเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือเข้าไปเรียกรับสินบนเพื่อให้กระบวนการรวดเร็วขึ้น	๖	- มาตรการติดตามและประเมินผลการเบิกจ่ายตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ลำดับ ที่	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับของ ความเสี่ยง	วิธีการ/มาตรการในการ บริหารจัดการ ความเสี่ยง
ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการบริหารงานบุคคล			
๔	การบรรจุแต่งตั้ง โยกย้ายโอนเลื่อนตำแหน่ง/เงินเดือน และมอบหมายงานไม่เป็นธรรมเอาแต่พวกพ้อง หรือมีการเรียกรับสินบนเพื่อให้ได้รับการแต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่ง	๖	- กิจกรรมสร้างความโปร่งใสในการเลื่อนขั้นเงินเดือน - มาตรการสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานบุคคล